

לדורים הראשונים יהיו חברי הכנסת רובין ובאדר.
ואמנם, השניים פתחו מיד במאבק. למרות החלטת מפלגתו, שהחליטה להימנע מהצבעת אי-האמון בפרשת סובלון, ושנת-קבלה בהתנגדותו הנמרצת, נחלץ באדר, יחד עם רובין, בכל המרץ למערכה השמותפת.

שניהם הציעו למחוק מתקציב משרד הפנים את תקציבי מנהל משרד הפנים ו-היועץ המשפטי של המשרד. בהתאם לאופיו הגרמני ההגון, וכדי להרבות מהומה פוליטית, דרש רובין לשמוע את שני הצדדים בפרשת הגירוש — עורך-הדין אנקוריון ושר הפנים שפירא.

באדר תמך בו רובין ודרש להצביע מיד, כי באותה הישיבה היה בוועדה רוב לאופר-זיציה. ישראל גורי, היו"ר המפא"י, עיכב את ההצבעה, דרש לדחותה. זה היה ביום שני, לפני שבוע. הוחלט לדחות את ההצבעה.

מוקדם מדי בבוקר. עם התכנסה הוועדה למחרת היום, בשעה שמונה בבוקר, דרש רובין להצביע מיד. בישיבה נוכחו

בן-בלה ובני-הרה
לפעול אין רגלים

אותה שעה ארבע נציגי הקואליציה וישראל גורי המפא"י בלבד. גורי טען שאי-אפשר להצביע כל כך מוקדם בבוקר ורובין הסכים להמתין. כעבור חצי שעה בדיוק חזר רובין ודרש הצבעה. דחיה נוספת לא הושגה. ברוב של שבעה נגד שישה הוחלט להזמין את עורך-הדין אנקוריון לישיבת וועדת הכספים.

בישיבה שלמחרת שאל רובין אם אני קוריון כבר הוזמן. להפתעתו הרבה, השיב לו מזכיר הוועדה: "לא". גורי, היו"ר נימק: ההזמנה לא נשלחה, כי חברי מפא"י בי-חזרה דרשו דיון חוזר.

באדר ורובין רגזו, טענו שדיון חוזר לא דיון חוזר, ההחלטה יש לבצע. ולא — אפשר יהיה לבטל, למעשה, כל החלטה בי-דרשה לדיון חוזר. הם דרשו להזמין את אנקוריון מיד, ובאם יחליטו אחת בי-דיון חוזר, תבטל ההזמנה. גורי דחה את הטענות ואת הדיון החוזר כאחד, מאחר שרצה למהר ולסיים עוד באותו היום את הדיון בחוק מילווה חסכון חובה (ראה להלן). כדי לאפשר את גביית המילווה החל מחודש יולי.

באותו הערב שוב ניסו באדר ורובין ל-

• בועדה 19 חברי. מפא"י — שמונה; אחרים — אחד; מפד"ל — שניים; אגו"י — אחד; חרות — שלושה; ליברלים — שניים; מפ"ם — שניים.

(המשך מעמוד 4)

דינאמי, ללא השקפת-עולם ברורה, הסומך יותר על קסמו האישי ועל כשרונו ה-אפורטוניסטי, מאשר על דעות מגובשות. מבחינה זו הוא דומה לסוג מסויים של עסקנים צבריים בישראל.

אולם אחרי שנכנס בריב עם בן-הרה, נאלץ בן-בלה להגדיר את עצמו בצורה שתמשוך אליו את כל היסודות הבלתי-מרוצים בפל"ן. כך, תוך כדי הצטרפות מיקרית של כוחות שאין להם מצע משותף אמיתי, נדחף בן-בלה לקראת עמדה קיצונית נגד הקו של אחיאן, בעד התרחקות מפאריס ובעד התקרבות לקאהיר.

בשבוע שעבר נתן בן-בלה ראיון מפורט לכתב של עתונים בריטיים וצרפתיים. ה-ראיון, שהתפרסם בין השאר ב"לאנס" ו"הפאריסאי", כולל קטע חשוב הנוגע במיש-רין לישראל, כדלהלן:

הכתב: "מאז שיחרורך מן המאסר, הנאום היחיד שנאמת אינו נוגע למצע המפ"ם כני, אלא לעובדה שכולכם ערבים, ושאינך אוהב את ישראל." (היה זה רמז ברור להצהרה שיוחסה לו, בדבר משלוח 100 אלף המתנדבים האליגריים למלחמה בי-ישראל).

בן-בלה (בזעם לוהט): "זה הכל שקר! כל עברי הפוליטי מוכיח שאני אויב מושבע של הגזענות. יש יהודים בקרב ידידי הטובים ביותר, והיו יהודים בין ה-סניגורים שהגנו עלי. לעולם לא אשכח את אשר עשו למען המהפכה. לעולם לא ארשה הפליה גזענית במולדתי."

"כאשר אמרתי כי הננו, ערבים, ערבים, זה היה בתנאים, והיה לזה תוכן פוליטי מדויק. רציתי להודיע כי העולם הערבי הוא נייטראליסטי. לגבי ידידי, המושג ערבי אינו מושג גזעי. פירושו מוסר מסוי-י, המאגנים מסויים, שמעולם לא פנה נגד איש."

הוסיף הכתב: "לאחר מכן הכחיש מר בן-בלה שוב, ברגש רב, את הצהרתו ה-מפורסמת בעניין ישראל."

איי-הכרה, איי-פעולה. השבוע לא היה ברור מי ינצח: בן-הרה או בן-בלה. השלטון האמיתי לא היה בידי איש משני-הם, אלא בידי ששת אלופי הפיקוד של צבא-המחתרת, שכל אחד מהם הפך שליט במחוזו. רק הם יוכלו להחליט אם למסור את הממשלה המרכזית בידי קבוצת בן-בלה, או לקבוצת בן-הרה, או לשתי הקבוצות גם יחד, או בכלל לידי גורם שלישי חדש.

אך תהיה התוצאה כאשר תהיה, שתי ההכרזות מלמדות מה יהיה הקו של אלגיריה בעתיד הנראה לעין: אי-הכרה בישראל, הצטרפות פורמאלית לעמדתן של מדינות ערב, אי-נקיטת כל פעולה שהיא נגד ישראל.

אם תרצה ישראל לשנות עמדה זו, תצטרך לפעול בכיוון זה בסבלנות, בהתמדה, ובקיפוף — בשקט. ברור לגמרי כי לא יוכלו לעשות זאת אותם האנשים אשר מנהיגים מלחמת-השיחור האליגרי מזהים אותם אישית עם הפעולות המחפירות בי-יותר נגדם בימי המאבק.

הכנסת

הח"כים מאחרים לישון

על אף ניגודי האידיאולוגיה, המוצא ו-האופי השונים, מהווים צמד הח"כים — יוחנן באדר החרותי (61), יוצא פולין ו-חניך אוניברסיטת חרשה, וחנן רובין ה-מפ"מי (54), יליד גרמניה וחניך אוני-ברסיטות ברלין וגנבה — סיעה בפני עצמה בוועדת הכספים של הכנסת.

וועדת הכספים היא צומת עצבים רגיש ביותר לכל המתרחש במדינה. הדבר בולט במיוחד בימים אלה, בהם נערך הדיון על התקציב.

סיעת שני הח"כים היא אחד הגורמים הבולטים, המכניסים חיים לדיונים הפיסקאליים המשעממים. השניים, בעלי עבר פרל-מנטרי ונסיון בתכססות פוליטיות, הופכים מעדה זו לזירה של מאבק פרלמנטרי אמי-ת, הנדיר כל כך בכנסת, האמונה על אצבע קואליציונית ממושמת.

אופי גרמני הגון. מרגע שירד עניינו של סובלון מעל סדר היום של הכנסת ברוב הקואליציוני הרגיל, היה ברור לחלוטין ה-הזירה פנויה לוועדת הכספים, כששני ה-

מה. כאשר יוכרע המאבק בין הירושאים, יקח המנצח את השלל חזרה.

★ ★ ★

אבל אם אכן יהיה שר-החוק, ללא עורף רציני, חשוב מי יהיה מנהל משרד-החוק. כי במצב כזה יכולה דחאק עמדה זאת להיות חשובה למדי. פתאום נזכרו נערי-החצר שקיים אחד אהוד אבריאלי.

פעם היה אבריאלי נערי-החצר מס' 1. הוא עמד להיות לראש כל מנגנוני-החושך, והיה מנהל משרד-האוצר וראש-הממשלה. הוא אף הציע לבן-גוריון להקים דיקטטורה צבאית. לפתע קרה משהו. דיון דחק אותו הצידה, כפי שפרס דחק — לאחר מכן — את דיון-הצידה (וכפי שפרס חושש, כיום, שמישהו אחר ידחוק אותו הצידה ברגע האחרון). אבריאלי נשלח לסיביר — סליחה, לאפריקה — ומאז הוא קיים אישם בשוליים. כיום הוא אחד מסגני מנהל משרד-החוק, תפקידו של מה-בכך. אך הנה צץ הרעיון: מדוע לא להעלותו לדרגת מנהל משרד-החוק, מעין מוקש-זמן מתחת למושביו של אבא אבן (כשם שהזקן עצמו שם פעם את דיון ופרס כמקשים מתחת למושביו של שר-הבטחון החדש דאז, פנחס לבון)?

ובאותו זמן דואגים אחרים להרחיק את נערי-החצר העיקרי של שמעון פרס, כדי לערער את עמדתו שלו בביתו, בעוד הוא שוקד לערער את עמדתם של אחרים.

העיקר לעשות את זה מהר, כל עוד אפשר לכוון את הקיסר הזקן — אם אפשר, מיד אחרי שישבו מסקנדינאביה, או חודש-חודשיים לאחר מכן.

כי איש אינו יודע מה יילד יום. הזקן יכול ללקות בהתקפת-זעם ולשלוח את כל החבורה לעזאזל, או להקיף את עצמו בשומרים חרשים, או ליצור פרשה חדשה שתמוטט את המישטר כולו.

אוי: בריאותו יכולה להתערער באופן מכריע, עד כי אי-אפשר יהיה לו להמשיך בתפקידו ולהלכה. ומי יודע? — אולי הוא עשוי להחליט, ברגע האחרון, לפרוש מרצונו, כפי שמדליפים כמה מנערי-החצר מזה כמה שבועות?

★ ★ ★

ימדומי האלים — בעיני האגדה זהו מחזה מרהיב, נושא מתאים לאופירה של ואגנר. אך ימדומי האל הזה אינם מחזה מרהיב כלל וכלל. אין זה נעים לראות את ההתרוצצות הזאת של אנשים קטנטנים, שטיפסו על גבו של הזקן השוקע, החורשים מנימות והמתכננים קנוניות זה כנגד זה, בשעה שגורל המדינה מונח על כף המאוננים כמעט בכל שטחי החיים.

אולם ההתפוררות האישית של הצמרת אינה תופעה העומדת בפני עצמה. יש לראות אותה על רקע ההתפוררות של המישטר כולו — תופעה החורגת בהרבה מעבר לכל קנוניה אישית.

מוקד ההתרוצצות אינו בממשלה. המוקד הוא בהעברת גולדה מאיר להסתדרות. האינטריגות השונות והמשונות אינן אלא תופעות-לוואי. ואילו שיגורה של גולדה הוא בבחינת תופעה מרכזית: הגרעין המונע של תוכנית חילופי הגברי.

כי לשם מה משגרים את גולדה אל ההסתדרות?

כדי "לרסן" את ההסתדרות, "להשתלט עליה", "להטיל עליה מרות". אילו אמר מישהו, לפני שלושים שנה, שעל מפא"י לשלוח "אדם חזק" אל צמרת ההסתדרות כדי "להטיל מרות" — היה הדבר נישמע כבדיהה תפלה. כי מפא"י היתה צמרת ההסתדרות. היא עמדה בראש ציבור הפועלים. היא הנהיגה אותו. המלחמה שלה היתה כלפי חוץ — מלחמה ב"בועזים", באנשי ה"ריאקציה". ואמנם — במלחמה זו גודלה מפא"י, ובמלחמה זו הצליחה. במשך שני דורות השתתרו תנאי-העבודה של העובדים ללא הפסק וללא הפוגה. כל מה שהושג — הפך מיד למובן-מאליו. תנאי-העבודה לא יכלו לרדת לעולם — כשם שהשמש אינה יכולה להיסוג בשמיים מערבה למזרח.

כזה היה המישטר בימי עלייתו ושיגשוגו. הוא נישא על כתפי הפועלים. וכיום? כיום אין למפא"י שום צורך להילחם ב"בועזים" (מי בכלל זוכר כיום מה זה?), או ב"בורגנים" או ב"ריאקציה". יש לה רק מלחמה אחת — המלחמה בפועלים.

אין היא עומדת בתוך ההסתדרות ולוחצת בחוץ — היא עומדת מחוץ להסתדרות ולוחצת בפנים.

ובפעם הראשונה אחרי דור קורה בארץ דבר, ששוב אינו קורה בימינו בשום מדינה קאפיטליסטית — תנאי-העבודה של הפועלים החלו יורדים.

צימצום שעות-הקייץ — כלומר, הגדלת מספר שעות-העבודה ללא הגדלת שכר — היה עניין טקני-יחסית — אך ה"א" היה אופייני וסימלי. בולט בו חץ-הכיוון, תחילה הגדלת שעות-העבודה. לאחר מכן "ציקור" תוספת-היוקר — כלומר, הקטנת השכר הריאלי. לאחר מכן — ביטול תוספת-היוקר בכלל. לאחר מכן — ביטול פיצוי-הפיטורין. לאחר מכן — צימצום החופשה השנתית.

זהו תהליך שאין מנוס ממנו. המישטר, שניכשל בהקמת משק לאומי בריא, ושהקים במקומו משק-חמס טפילי להנאת מנהיגיו בני-טיפוחיו — הריחו מוכרח להקפיא את רמת-המחייה, ולאחר מכן להורידה.

וכך הוא ניתקל, בזה אחר זה, בכל סימני-הדרך של ימי נעוריו והצלחותיו — אך בדרך הפוכה.

★ ★ ★

די לזכא את ההסתדרות, כדי לשבור אותה, כדי לרצות את שרידי הנשמה הפועלית ששררו בה מימי תנועת-העבודה הלוחמת — יש צורך בקומיסאר.

קומיסאר המוכן לכל. המוכן לשבור ביד חזקה כל נסיון למרד, לדרוס ברגל גאחה כל זיק של עצמאות. שאינו בוחל מפני מאימה — לא מפני איומים בהרעבה, ולא מפני ביצוע האיומים. מי היה מוכן ומסוגל לקבל על עצמו תפקיד כזה?

גם זה אופייני למצב הנוכחי במפא"י: לא שררו מועמדים רבים לתפקיד כזה. אי-אפשר לשלוח להסתדרות את הביצועיסטים, אותם נערי-החצר מדופלמים שאין להם אפילו זיקה פורמלית לתנועת-הפועלים, כמו פרס, דיון ואבן. גם אי-אפשר לשלוח — עדיין — קלגס ברוטאלי כמו אלמג'י, מחשש פן יעזיר תבערה ששוב אי-אפשר יהיה לכבותה. אי-אפשר לשלוח את אשכול וספיר, מבלי להסתכן בהתמוטטות תחזית גבוהת אחרות. אי-אפשר לשלוח את המוסלמים, שרת ולבון, כי במפא"י אין תחיית המתים.

נישארה רק גולדה. אשה קנאית, יחירה, המוכנה לשבור ולדרוס — אך שיש לה בכל זאת עבר הסתדרותי, ומשהו מן התהילה החרוית של מפא"י הקודמת.

אמנם, גם נערי-החצר יודעים כי הדבר ישנה את מערכות מלחמת-הירישה. בראש ההסתדרות תהווה גולדה דוכסית חזקה, שלא תיפול בכוחה מדוכס-הבטחון פרס ומדוכס-הכלכלה אשכול. יהיה צורך להתחשב בה במאבק-של-מחר. אולם יחד עם זה תסולק גולדה מן הממשלה, אפשר יהיה להשתלט על משרד-החוק, כך שנערי-החצר באים גם הם על סיפוקם.

★ ★ ★

בן משתלבת התפוררות הצמרת עם התנהות המישטר, כמו בפרשת לבון. ואכן: המצב הנוכחי הוא ההמשך הישיר של הפרשה הגדולה.

בשעת ההתהוות חיסלו נערי-החצר את לבון מבחינה אישית, ותוך כדי כך שברו סופית את עצמאות ההסתדרות, שמצאה לה ביטוי (מיקרי למדי) בדמות המזכיר הכללי שהודח. עתה יבוא הצעד הבא: התגברות נערי-החצר בממשלה, והפיכת ההסתדרות למנהל-ריכוז.

אכן, פיוס טראגי שלשלונו של הקיסר, שהוא עצמו עלה לגדולה כטריבון תנועת-הפועלים, וכמזכיר ההסתדרות הלוחמת.